

Dányál Nabiay Ketáb

Dányál Nabiay Ketáb

© 2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gón Báibalay rajánk kanókén thimay komakká

[Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Dányál Nabiay Ketáb

Dányál Nabiay Ketábay Pajjár

Dányál nabiay ketáb do zobáná, Ebráni o Aramáia nebeshtah kanag butag. Dányál nabi, Esráili warnáé at. Sál 605 péshmiláda, Bábelay bádsháh Nebukadnezará Esráilay sará orosh kort. Bázén dega mardoméay hamráhiá Dányál ham áwár janag o Bábela barag but. Cha á wahdá o rand Dányálá wati sajjahén omr Bábel o Pársay bádsháháni darbára gwázént. Dányálá, Bábeli bádsháh Nebukadnezar o Belsházaray dawr ham distag o Mád bádsháh Dáryush o Párs bádsháh Kuroshay zamánag ham distag. É sargwast o elhám ke Dányálay ketába mán ant, 605 tán 536 péshmiláda butagant o pésha dárant ke é ketáb shashomi karn péshmiláda nebeshtah kanag butag.

Dányálay ketábay haptomi tán dwázdahomi dar, Yunáni o Rumi mazanwákáni jáh janagay gappá kant. Bázén dega anchén chest o éréay gappá ham yakk o thekká kant ke cha Dányálay paygambariay dawrá báz randterá butagant. Pákén Ketábay namannók hayála kanant ke Hodá démay kárána nazánt o záher kortesha nakant. Paméshká gwashant ke é ketáb báz randterá nebisag butag. Bale pa báwarmandán é gapp tachk ent ke Hodá démay kárána zánt o záher kortesha kant.

Ketábay awali, sayomi o shashomi dar hamé gappay sará ant ke Dányál o áiy sangat anchén jágahéa watá pák o palgára dárant ke sajjahén némagán botparasti ent. Kerr o gwaray mardománi chamm ham sakk ant ke Dányál o áiy sangat radén kéré bekanant o gerag bebant. Hodá do randá áyán cha marká rakkénit. Dányálá Bábeli o Párs bádsháháni gwará mazanén ogdah gón butag o angat botparastáni nyámá wati Hodáay sará wati báwari mohr dáshtag.

Ketábay domi o cháromi dará, Dányál do wábay mánáyá gwashit ke bádsháh Nebukadnezará distagant. Ketábay panchomi dará, anágat dasté záhera bit o sháhi diwánjáhay diwálay sará anchén chizzé nebeshtaha kant ke kassi wánta nakant. Dányál, é nebeshtahá ham wánit o máná kant.

Ketábay haptomi tán dwázdahomi dar hamá elhámáni gappá kant ke Dányál nabiá distagant o áyókén wahday bárawá ant. Cha é kárán bázéné sarjam butag: Dányál, Párs bádsháhiay kapagay péshgóiá kant, Sekandaray áyag o padá áiy kapagay habará kant, Sekandaray bádsháhiay bahr o báng bayagay gappá kant, shomál bezán Suriahay o jonub bezán Mesray bádsháháni habará kant, pa zébáén molk, Esráilá é bádsháháni nyámay hamá jangáni habará ham kant ke randá bant.

Dányál, hamá wádah dátagén Masihay áyagay péshgóiá ham kant, Issá Masihay. Issáay jendá ham ke wati tálim o darsáni tahá halásiay wahday bárawá habar kortag, Dányálay péshgóiáni mesáli dátag. Eshiy máná esh ent ke Dányálay lahtén péshgói donyáay halásiay wahday bárawá ant o angat sarjam nabutagant.

Má Dányál nabiay ketábay tahá gendén ke jahánay chest o ér ensánay dastá naant, Hodáay dastá ant o Hodá é sajjahén chizzán dém pa hamá menzelá barán ent ke áiy wati wáhag ent o godhsará, Hodá wati bádsháhiá barjama kant. É donyáyá, Hodáay báwarmand modám chó darámadá ant bale angat wati báwaray sará mohr óshtáta kanant o anchén zendé gwázénta kanant ke Hodá cha áyán razá o washnód bebit.

Dányál o sangatáni gechén bayag

1 Yahudáay bádsháh Yehóyákimay dawray sayomi sálá, Bábelay bádsháh Nebukadnezar átk o Urshalimi angerr kort^a. ² Cha Hodáwanday razáyá Yahudáay bádsháh, Yehóyákimi prósh dát. Bádsháhay jend o Hodáay lógay lahtén darpi gón wat Bábelay sardhagará,^b wati hodáay lógá áwort o darpi wati hodáay lógay hazánagá ér kortant.

³ Padá bádsháhá wati darbáray kármaster,^c Ashpenaz hokm dát ke cha Esráili chokkán lahtén anchén byár ke cha bádsháhi nasl o sharapmandén hándánán bebant, ⁴ anchén warná ke hecch paymén badani aybesh mán mabit o rangá dhawldár bebant, har dhawlén hekmatá balad bayagay láhek, zántkár o zutpahm bebant o bádsháhay bárgáhá óshtagá bekarzant. Padá é warnáyán Bábelay Aramái zobán o labzánká^d bwánén. ⁵ Bádsháhá esháni har róchigén warák o sharáb^e cha wati jenday warák o sharábá gechén kort o hokmi dát ke tán say sálá eshán sharr bwánénét o zántkár kanét o padá mani hezmatá bóshtárénét. ⁶ Esháni nyámá cha Yahudáyá áwortagén Dányál, Hanániá, Misháél o Azaryá hawár atant. ⁷ Darbáray kármasterá áyáná nókén nám per kort. Dányálay námi Beltesházar, Hanániáay Shadrak, Misháélay Mishak o Azaryáay Abednegó kort.

⁸ Dányálá erádáh kort ke man watá gón sháhi warák o sharábán palita nakanán. Gorhá áia gón darbáray kármasterá dazbandi kort ke agan taw razá dayay, man é warákána nawarán o watá palita nakanán. ⁹ Nun Hodáyá kármasteray delá pa Dányálá mehr o hamardi pédá kort, ¹⁰ bale kármasterá angat gón Dányálá gwasht: “Maná cha wati wájahén bádsháhá torsit. Áia wat pa shomá warák o sharáb gechén kortag. Agan á begendit ke shomá cha wati é dega hamsarókén warnáyán nezórter ét, gorhá? É paymá, shomá bádsháhay dastá mani sará borraénét.” ¹¹ Kármaster Ashpenázá pa Dányál, Hanániá, Misháél o Azaryáyá yakk apsaré dáshtagat. Dányálá gón hamé apsará gwasht: ¹² “Mehrabáni bekan o mára^f tán dah róchá bechakkás o bechár, bell ke mára pa waragá tahná sabzi o pa nóshagá tahná áp dayag bebit. ¹³ Padá mára gón hamá warnáyán dém pa dém bekan o bechár ke sháhi warákán waragá ant. Agan má nezórter butén, randá gón má hamá paymá bekan ke tai dela gwashit.” ¹⁴ Gorhá apsará áyáni habar mannet o tán dah róchá á chakkásetant.

¹⁵ Dahén rócháni halásiá distesh ke á, cha é dega warnáyán jándráhter o pazzórter ant ke sháhi warákesh wártagat. ¹⁶ Gorhá apsará sháhi warák o sharáb, cha áyáni waráká dar kortant o áyáná sabzia dát. ¹⁷ É chárén warná, Hodáyá labzánk o hekmatay har paymén zánt o honar dayán kortant. Dányál har warhén elhám o shobén o wábáni mánáyá ham balad at.

¹⁸ Gorhá bádsháh Nebukadnezaray gisshéntagén sayén sál ke sarjam butant, darbáray kármasterá é sajjahén warná áwort o bádsháhay bárgáhá pésh kortant. ¹⁹ Wahdé bádsháhá gón áyán gapp o trán kort, disti ke dega kas Dányál, Hanániá, Misháél o Azaryáay paymá naent. Gorhá é chárén bádsháhay jenday hezmatá dárag butant. ²⁰ Bádsháhá harché ke jost kortant, disti ke é mardom har paymén hekmat o sarpadiá cha mol kay sajjahén jáduger o sáherán dah sari[□] sharter ant. ²¹ Dányál, tán Kurosh bádsháhay dawray awali sálá hamódá mant.

Bádsháhay wáb

2 Nebukadnezará wati bádsháhi dawray domi sálá wáb dist. Áiay arwáh bétáhir[□] but o á wába nakapt. ² Gorhá bádsháhá jáduger, sáher, jennband o nojumiáni lótháénagay hokm dát ke áiay wábán máná bekanant. Á, átk o bádsháhay démá óshtátant. ³ Bádsháhá gón áyán gwasht: “Man wábé distag o mani arwáh pa é wábay mánáy zánagá bétáhir ent.” ⁴ Gorhá nojumián gón

^a 1:1 Angerr kanag, bezán chapp o chágerdá gerag, Pársiay moháserah. ^b 1:2 Asligén nebeshtánka gwashtit Shenáray sardhagará. Shenár, Bábelay domi nám ent. ^c 1:3 Asligén nebeshtánka gwashtit: Gwahtagénáni kármaster. Hayál hamesh ent ke bádsháhay kár kanók gwahtag kanag butagant. ^d 1:4 Labzánk, bezán adabyát. ^e 1:5 Pákén Ketábay tahá har jágah ke sharábay labz átkag, eshiay máná cha angurá jórh butagén sharáb ent ke Engréziá “wine” gwashaga bit. ^f 1:12 Asligén Ebráni syáhaga gwashtit: Wati nawkarán. Band sézdahá ham anchosh ent. [□] 1:20 Dah sari, bezán dah barábar, dah randá, dah haminchok. [□] 2:1 Bétáhir, bezán náarám, békarár.

bádsháhá Aramái zobáná^a gwasht: “Oo bádsháh! Modám zendag bátay. Mára^b wábá begwash. Má pa taw mánáia kanén.”⁵ Bádsháhá gón nojumián gwasht: “Mani gapp yakké. Agan shomá mani wábá magwashét o máná makanét, shomá thokkor thokkor kanaga bét o shomay lóg tabáh kanag o hákóth^c jórh kanaga bant.”⁶ Bale agan shomá wábá begwashét o máná bekanét, shomará cha mani némagá théki o tohpah, mozz o mazanén sharap o ezzaté rasit. Paméshká maná mani wáb o wábay mánáyá begwashét.”

⁷ Áyán yakk randé padá gwasht: “Ji bádsháh! Mára wábá begwash, má mánáia kanén.”⁸ Bádsháhá gwasht: “Man saddak án ke shomá pa wahdzawáliá é habarán kanagá ét. Shomá gendagá ét ke mani hokm yakk o thekk ent⁹ ke agan shomá maná wábá magwashét, pa shomá sezá yakkén ent. Shomá watmánwatá shawr kortag ke mani démá chapp o chóthén habar bekanét o dróg bebandét tán hamá wahdá ke wahd o jáwar badal bebant. Paméshká shomá wat maná wábá begwashét, gorhá nun mana zánán ke shomá mánái ham korta kanét.”

¹⁰ Nojumián, bádsháhay passawá gwasht: “Oo bádsháh! Donyáyá hecch choshén mardomé nést ke é kára kort bekant. Hech bádsháhá, harchont ke mazan o zóráwar bebit, hechbar cha hecch jáduger, sáher o nojumiá choshén parmáeshé nakortag.”¹¹ É kára ke tawe bádsháh lóthagá ay, sakk grán ent. Cha hodáyán abéd, é habará kass bádsháhá gwashta nakant, o hodá wa ensánáni nyámá naneshtagant.”

Bádsháhay hokm

¹² Gón é habaráni eshkonagá bádsháh cha zahrá sakk hezhm gept o hokmi dát ke Bábelay sajjahén dánáén mardom gár o gomsár kanag bebant.¹³ Gorhá parmáné dayag but ke dáná koshtag bebant. Dányál o áiy sangatáni shóházá ham dar kaptant ke bekoshantesh.¹⁴ Nun Dányálá gón jalládáni sarmaster, Áryuká ke Bábelay dánáyáni koshtagá dar kaptagat, pa hekmat o dánái habar kort.¹⁵ Dányálá cha bádsháhay dáshtagén sarmaster, Áryuká jost kort: “Bádsháhá chéá choshén trondén parmáné dátag?” Áryuká, Dányál hál dát ke ché butag.¹⁶ Nun Dányál shot o gón bádsháhá dazbandii kort ke maná kammé wahd beday, man tawe bádsháhay wábá gwashán o máná kanán.

¹⁷ Dányál, lógá shot o wati sangat, Hanániá, Misháél o Azaryái hál dátant.¹⁸ Gwashti: “Cha ásmáni Hodáyá rahm belóthét o dwá kanét ke é ráz pa má paddar bebit tánke máshomá o Bábelay é dega dáná koshtag mabén.”

Wábay máná

¹⁹ Gorhá hamá shapá é ráz pa Dányálá, shobénéá paddar kanag but. Nun Dányálá ásmáni Hodáyá satá kort.²⁰ Gwashti:

“Hodáyá námá abad tán abad satá o saná bát,
chéá ke hekmat o zór hamáiyg ant.

²¹ Hamá ent ke wahd o mósomán badala kant,
hamá ent ke bádsháhán dura kant yá tahtá nádénit,
hamá ent ke dánáyán hekмата dant o sarpadénán zánta bakshit,

²² hamá ent ke chér o andémén rázán paddara kant,
hamá ent ke zánt taháriá ché hast o
rozhnái hamáiy hamráh ent.

²³ Oo mani pet o pirokáni Hodá!
Man tai shográ gerán o tai tawsipá kanán,
chéá ke taw maná zór o hekmat dátag.

^a 2:4 É ketábay 2:4 tán 7:28á, Aramái zobáná nebisag butag ke á wahdi Bábelay sarkári zobán at. ^b 2:4 Asligén syáhaga gwashit: Wati nawkarán. Band haptá ham anchosh ent. ^c 2:5 Hákoth, bezán hákay kót, hamá jomp ke ódá lógáni hák, por o é dega kechrá o áshkálán dawra dayant.

Annun ham é taw ay ke pa man hamá chizzet záher kortag
ke má cha taw lóthetag,
chéa ke taw nun bádsháhay jérhah pa má paddar kortag.”

²⁴ Randá Dányál, Áryukay kerrá shot, hamáiy kerrá ke bádsháhá Bábelay dánáyáni koshagay hokm dátagat. Gón áia gwashti: “Bábelay dánáyán makosh. Maná bádsháhay kerrá bar. Man áiy wábá máná kanán.” ²⁵ Gorhá Áryuká zutt zuttá Dányál, bádsháhay kerrá bort o gwashti: “Man cha Yahudáay darándhéhán mardé dar gétkag ke tawe bádsháhay wábá máná korta kant.” ²⁶ Bádsháhá gón Dányálá ke domi námi Beltesházar at, gwasht: “Taw mani distagén wábá o áiy mánáyá maná gwashta kanay?” ²⁷ Dányálá gón bádsháhá gwasht: “Hamá rázá ke tawe bádsháh áiy jostá ay, hecch dáná, sáher, jáduger o estárzánté pa taw paddar korta nakant, ²⁸ bale ásmáná Hodáé hast ke rázán paddara kant o hamáia pa tawe bádsháh Nebukadnezará záher kortag ke áyókén róchán ché bit. É tai wáb ent o hamá shobén ant ke wahdé taw wati nepáday sará tachk atay, tai saray tahá chakarragá atant.

²⁹ “Oo bádsháh! Nepáday sará tai hayál áyókén wahday némagá shotant ke bárén ché bayagi ent. Hamá ke rázán paddara kant, tará péshi dásht ke áyókén wahdá ché bit. ³⁰ Bale é ráz pa man é sawabá paddar kanag nabutag ke man cha é dega mardomán dánáter án. Paméshká paddar kanag butag, ke man tai wábá pa tawe bádsháhá máná bekanán tánke taw wati delay hayálán sarpad bebay. ³¹ Oo bádsháh! Taw chárágá atay o baláhén boté distet. É mazanén o sakkén drapshnákén boté at ke tai démá mekk at o gendagá torsnák at. ³² É botay sar, cha pahkén teláhá addh butagat. Delband o báski cha nograhá, láp o ráni brenjayg atant, ³³ dhilleng^a ásen, pádáni ném ásen o ném patkagén gelayg atant. ³⁴ Taw angat chárágá atay o sengé sendag but, mardomi dastéá nasest. Seng átk o botay ásen o gelén pádán lagget o próstanti. ³⁵ Padá ásen, patkagén gel, brenj, nograh o teláh, sarjamá yakjáh hurt butant, anchosh ke garmágán jóhánay pog o palár hurta bant, o gwátá ropt o bortant tán áyáni hecch nesháne pasht nakapt. Bale hamá seng ke botá lagget, baláhén kóhé jórh but o sajjahén zemini gept.

³⁶ “Wáb esh at. Nun má eshiá tawe bádsháhay démá máná kanén. ³⁷ Oo bádsháh! Taw bádsháháni bádsháh ay. Hamá ay ke ásmáni Hodáyá tará bádsháhi, kodrat, zór o wák o shán o shawkat dátag o ³⁸ har jágah ke ensán, jangali jánwar o báli morg zendag ant, Hodáyá tará é sajjahénáni sará hokmrán kortag. Teláhén sar, taw ay.

³⁹ “Cha tará pad, dega bádsháhié kayt ke cha taigá kamzórtera bit. Padá sayomi, brenjén bádsháhié kayt ke sajjahén zeminay sará hokmránia kant. ⁴⁰ Padá cháromi bádsháhié kayt ke chó ásená mohr o mohkama bit, chéa ke ásen sajjahén chizzána próshit o sheng o shánga kant. Anchosh ke ásen sajjahén chizzána próshit, é bádsháhi ham, é sajjahén molkána próshit o thokkor thokkora kant. ⁴¹ É pád o pádáni lankok ke némá patkagén gel o némá ásenayg atant o taw distant, é bahr o bángén bádsháhié bit, bale eshiay tahá ásenay mohri mána bit, chéa ke taw ásen gón patkagén gelá hawár dist. ⁴² Chosh ke pádáni lankok, némá ásen o némá patkagén gelayg atant, é bádsháhiay bahré mohkam o bahré nezóra bit. ⁴³ Hamá dhawlá ke taw ásen gón patkagén gelá hawár dist, kawm o nasl hawár wa bant bale gón yakdomiá nalecchant, anchosh ke ásen gón gelá nalecchit.

⁴⁴ “Á bádsháháni wahdá, ásmáni Hodá dega bádsháhié addha kant ke hechbar tabáha nabit o dega kawméay dastá ham dayaga nabit. É bádsháhi, á dega sajjahén bádsháhiána próshit o halása kant, bale wat tán abad barjama mánit. ⁴⁵ Anchosh ke taw dist, seng cha kóhéá sendag but, mardomi dastéá nasest, o ásen, brenj, gel, nograh o teláhi hurt kortant. Oo bádsháh! Mazanén Hodáyá pa taw paddar kortag ke démterá ché bit. Paméshká wáb rást ent o eshiay máná ham pakká ent.”

⁴⁶ Bádsháh Nebukadnezar dém pa chér kapt o Dányáli sojdah kort o hokmi dát ke Dányáláy démá hayráté bekanét o sóchoki chérsóch bekanét. ⁴⁷ Bádsháhá gón Dányálá gwasht: “Béshak tai Hodá, hodáyáni Hodá ent o bádsháháni Hodáwand ent o rázáni paddar kanók, chéa ke taw é ráz paddar kort kortag.” ⁴⁸ Padá bádsháhá Dányál masterén ogdahé^b o bázén tohpah o thékié dát, Bábelay

^a 2:33 Dhilleng, páday kóndhá beger tán mocchá. ^b 2:48 Ogdah, bezán mansab, ohdah, zemmawári, ehtiár.

damagay hokmránii sarjamá hamáiy dastá dát o Bábelay sajjahén dánáyáni sarmasteri kort. ⁴⁹ Nun Dányálá gón bádsháhá dazbandi kort o bádsháhá Shadrak, Mishak o Abednegó Bábelay damagay káráni master kortant. Dányál wat bádsháhay darbárá nesht.

Botáni sojdah o Hodáay zór

3 Bádsháh Nebukadnezará si gazz borz o say gazz práhén teláhén boté addh kanáént o Bábelay damagá, Durahay dashtá mekk kanáént. ² Áiá wáli, hákem, sardár, saláhkár,^a hazánagay kelitdár, kázi, monsep o damagay é dega sajjahén mansabdár lóthetant ke byáét o é botay démdaráiy^b rasmán bahr bezurét ke bádsháh Nebukadnezará mekk kanáéntag. ³ Nun wáli, hákem, sardár, saláhkár, hazánagay kelitdár, kázi, monsep o damagay é dega sajjahén mansabdár ke bádsháh Nebukadnezará wati mekk kanáéntagén botay démdaráiy rasmáni tahá bahr zuragá lóthééntagatant, átk o mocch butant o Nebukadnezaray mekk kanáéntagén botay démá óshtátant.

⁴ Gorhá jár janóká gón borzén áwázéá jár jat: “Oo kawm o ráján o har zobánay mardomán! É pa shomá hokmé: ⁵ Hamá damáná ke shomá karná^c, nal, chang^d, soróz, tamburag, dhohl o é dega sajjahén sáz o zémeláni tawárá eshkonét, allam bádsháh Nebukadnezaray mekk kanáéntagén teláhén botay démá bekapét o sojdahi bekanét. ⁶ Harkas ke dém pa chéra nakapit o sojdaha nakant, hamá damáná rókén kurahá dawr dayaga bit.” ⁷ Paméshká hamá damáná ke áyán karná, nal, chang, soróz, tamburag o é dega sajjahén sáz o zémeláni tawár eshкот, har kawm o ráj o har zobánay mardom, bádsháh Nebukadnezaray mekk kanáéntagén teláhén botay démá kaptant o sojdaresh kort. ⁸ Hamá wahdá, lahtén Bábeli mardom démá átk o Yahudiáni shekáyatesh kort. ⁹ Áyán gón bádsháh Nebukadnezará gwasht: “O bádsháh! Modám zendag bátay. ¹⁰ Tawe bádsháhá hokm dátag: ‘Hamá damáná ke sajjahén mardom karná, nal, chang, soróz, tamburag, dhohl o é dega sajjahén sáz o zémeláni tawárá eshkonant, teláhén botay démá bekapant o sojdah bekanant o ¹¹ harkas ke dém pa chéra nakapit o sojdaha nakant, rókén kurahay tahá dawr dayaga bit.’ ¹² Bale oo bádsháh! Lahtén Yahudi hast: Shadrak, Mishak o Abednegó, hamá ke taw Bábelay damagay sarkári káráni ogdah dátagant, áyán tai hokm namannetag. É mardom na tai hodáyáni hezmatá kanant o na tai mekk kanáéntagén teláhén botá sojdaha kanant.”

¹³ Nun Nebukadnezar sakk hezhm gept o hokmi dát ke Shadrak, Mishak o Abednegóá byárét. Gorhá é mardom bádsháhay démá árag butant. ¹⁴ Nebukadnezará gón áyán gwasht: “Oo Shadrak, Mishak o Abednegó! É rást ent ke shomá mani hodáyáni hezmatá nakanét o mani mekk kanáéntagén teláhén bot sojdah nakortag? ¹⁵ É randá, agan shomá karná, nal, chang, soróz, tamburag, dhohl o é dega sajjahén sáz o zémeláni tawár eshкот o mani addh kortagén botay démá kapag o sojdah kanagá tayár ét wa sharr, bale agan shomá sojdah nakort gorhá hamá damáná rókén kurahay tahá dawr dayaga bét. Á wahdá baren kojám hodá shomará cha mani dastá rakkénit?” ¹⁶ Shadrak, Mishak o Abednegóá bádsháhay passawá gwasht: “Oo bádsháh Nebukadnezar! Mára é bárawá hecch passaw dayagay zalurat naent. ¹⁷ Agan má ásá dawr dayag bebén, hamá Hodá ke má áiy hezmatá kanén, márá cha rókén kurahay ásá rakkénta kant o hamá márá cha tawe bádsháhay dastá ham rakkénit. ¹⁸ Bale oo bádsháh! Agan chosh mabit ham, taw báyad ent bezánay ke tai hodáyáni hezmatá nakanén o tai mekk kanáéntagén teláhén botá sojdaha nakanén.”

¹⁹ Gorhá Nebukadnezar, Shadrak, Mishak o Abednegóay sará sakk hezhm gept. Áiy démay rang cha zahrá bar gasht o hokmi dát ke kurahay ásá hapt sari^e gésh kanét. ²⁰ Wati pawjay lahtén zórmandén sepáhigi hokm dát ke Shadrak, Mishak o Abednegóá bebandét o rókén kurahá dawr dayét. ²¹ Nun é mardom gón gwaray kabáh, shalwár, pág o é dega sajjahén póshákán bandag but o rókén kurahá dawr dayag butant. ²² Bádsháhay hokm haminchok trond at o kurah haminkas jambur ke ásay bránzán hamá mardom koshtant ke áyán Shadrak, Mishak o Abednegó borzád bortagatant

^a 3:2 Saláhkár, bezán saláh dayók, moshir, mosháwer. ^b 3:2 Démdarái, bezán yakk chizzéay awali randá dará kanag, Pársiá eftetáhiah, eftetáh. ^c 3:5 Karná sornáay dhawlén sázé. ^d 3:5 Chang, Esráiliáni kerrá simmi sázé. ^e 3:19 Hapt sari, bezán hapt barábar, hapt randá, hapt haminchok.

ke kurahá dawresh bedayant. ²³ É sayén mohr bastagén mard Shadrak, Mishak o Abednegó rókén kurahá kaptant.

²⁴ Anágat, bádsháh Nebukadnezará pa hayráni setth kort o cha wati saláhkárán josti kort: “Má say mardom nabast o ásá dawr nadát?” Áyán passaw dát: “Bale, oo bádsháh!” ²⁵ Áiá darráent: “Bechárét, man ásay tahá chár mardom gardagá gendagá án. Dast o pádesh pach ant o salámat ant. Cháromi purah Hodái chokké.” ²⁶ Nebukadnezar rókén kurahay darwázagay nazzikká shot o kukkári kort: “Oo Shadrak! Oo Mishak! Oo Abednegó! Oo borzén arshay Hodáay hezmatkárán! Byáét dhanná, edá byáét.” Gorhá Shadrak, Mishak o Abednegó cha ásá dar átkant. ²⁷ Wáli, hákem, sardár o bádsháhay saláhkár mocch butant o distesh ke ásá é mardománi badan inchoká ham nageptagat, na áyáni saray mudé pilloshtagat o na áyáni godáni rang badal butagat. Ásay bóá ham kanagá naatant. ²⁸ Nebukadnezará gwasht: “Shadrak, Mishak o Abednegóay Hodáyá satá o saná bát ke áiá wati préshtagé dém dátag o wati hezmatkár rakkéntagant. Eshán wati Hodáay sará báwar o bésah^a at o mani hokmesh namannet. Cha wati zendá sar gwastant, bale wati jenday Hodáyá abéd, dega hodáay hezmat o sojdahá razá nabutant. ²⁹ Paméshká man hokma dayán ke harkas bebit, cha har kawm, ráj o zobáná ke Shadrak, Mishak o Abednegóay Hodáay bárawá harábén habaré bekant, á thokkor thokkor kanaga bit o áiy lóg barbád kanag o hákóthé jórh kanaga bit. Chéa ke dega hecch hodáé nést ke chosh rakként bekant.” ³⁰ Padá bádsháhá Shadrak, Mishak o Abednegó, Bábelay damagá masterén ogdah dátant.

Nebukadnezaray wáb

4 Cha bádsháh Nebukadnezaray némagá,
pa é jaháná neshtagén sajjahén kawm o ráj o har zobánay mardomán.

Shomá géshá gésh émen bátét.

² Hamá nesháni ke borzén arshay Hodáyá maná pésh dáshtagant o hamá mójezah ke pa man kortaganti, wassha bán ke shomará begwashánesh.

³ Áiy nesháni zabardast ant o
mójezah, porzór.

Áiy bádsháhi tán abad hastent o
hokmránii nasláni nasl barjáh.

⁴ Mane Nebukadnezar wati lógá ásudag, wati kalátá wassh o ábád atán. ⁵ Man wábé dist o torséa maná mán patát. Gandaláni sará, mani hayál o shobénán maná torsént. ⁶ Gorhá man hokm dát ke Bábelay sajjahén dáná árag bebant tánke mani wábá maná bekanant. ⁷ Wahdé jáduger, sáher, nojumi o estárzánt átkant, man gón áyán wati wáb gwasht bale áyán mani wáb maná kort nakort. ⁸ Bale godhsará Dányál ke áiy nám, mani hodáay námay hesábá Beltesházar ent, mani kerrá átk. Áiá pákén hodáyáni ruh mán ent. Man gón áiá wati wáb gwasht: ⁹ “Oo Beltesházar, nojumiáni master! Mana zánán ke tará pákén hodáyáni ruh mán ent o hecch rázay zánag pa taw grán naent. É mani wáb ent ke man distag, nun pa man mánái kan.

¹⁰ “Man gandaláni sará, é shobén distant: Man chárágá atán ta gendán, zeminay nyámá drachké o drachk sakk borz ent. ¹¹ Drachk rodán o master bayán ent. Eshiy borzi tán ásmáná sar ent o cha zeminay goddhi hadd o simsarán záher ent. ¹² Táki dhawldár ant, bar o samará bár ent o pa sajjahénán waráki per ent. Pa zeminay jánwarán sáhegé o ásmánay morg eshiay sháharhání^b sará kodóha bandant o nendant. Har sahdár cha eshiá waráka wárt.

¹³ “Wahdé gandalán waptagatán, shobénáni tahá diston, ta mani démá pákén mardomé, bezán kásedé, cha ásmáná jahlád pédák ent. ¹⁴ Áiá gón borzén tawaréa gwasht: ‘Drachká goddh o sháharhání borrh o tákáni send o baráni sheng o sháng kan. Bell ke jánwar cha eshiay sáhegá dara káyant o tachant o morg cha eshiay sháharhán bála kanant. ¹⁵ Bale drachkay bondhá bell ke gón

^a 3:28 Bésah, bezán báwar, deljami, ehtebár, barósah. ^b 4:12 Sháharh, bezán drachkay sháhal, sháh, thál.

wandhál o risshagán bemánit tánke gón ásen o brenjén patthiéá patáyag bebit o dashtay sabzagáni tahá pasht bekapit. Belli cha ásmánay nódá^a tarra bit o bell ke jangali jánwaráni nyámá dashtay sabzagáni sará zendaga bit. ¹⁶ Bell ke eshiay del cha mardomi deléá badal kanag bebit o eshiá jánwari delé dayag bebit o bell ke tán hapt zamánagá^b anchosh bemánit.

¹⁷ “É hokmay jár kásedán jatag, pákénán eshiay hokm dátag, tánke zendagén mardom bezánant ke borzén arshay Hodá ensáni bádsháhiáni sará hokmrán ent o é bádsháhián hamá mardomá dant ke Hodáay jenda lóthit. Tantaná^c kamzátén mardomán ham é bádsháhiáni sará hákema kant.’ ¹⁸ É hamá wáb ent ke mane bádsháh Nebukadnezará distag. Oo Beltesházar! Nun taw eshiá máná kan, parchá ke mani bádsháhiay hecch dáná eshiá máná korta nakant, bale taw kortia kanay chéá ke tará pákén hodáyáni ruh mán ent.”

Wábay máná

¹⁹ Gorhá Dányál, ke domi námi Beltesházar at, pa damánéá hayrán but, hayálán paréshán kort. Bádsháhá gwasht: “Beltesházar! Wáb o wábay mánáyá mayl ke tará paréshán bekant.” Beltesházará gwasht: “Mani wájah! Drégatá é wáb tai dozhmenáni bárawá butén o eshiay máná ham pa tai badwáhán. ²⁰ É drachk ke taw distag, hamé ke rost o zórmand but, borziá ásmáná sar but o cha zeminay sajjahén hadd o simsarán záher at, ²¹ táki dhawldár atant o bari békesás o pa sajjahénán waráki per at o áiy sáhegá jangali jánwara neshtant o sháharháni sará báli morgáni kodóh atant, ²² é drachk taw ay, oo bádsháh! Chéá ke taw mazan o porwák ay o tai mazani rostag o ásmáná sar ent o tai bádsháhi tán zeminay goddhi hadd o simsarán rasetag. ²³ Tawe bádsháhá kásedé dist, pákéné, cha ásmáná ér áyag o gwashagá at: ‘Drachká goddh o barbád kan, bale drachkay bondhá bell ke gón wandhál o risshagán bemánit tánke gón ásen o brenjén patthiéá patáyag bebit o dashtay sabzagáni tahá pasht bekapit. Belli cha ásmánay nódá tarra bit, o bell ke jangali jánwaráni nyámá zendaga bit. Bell tán hapt zamánagá anchosha mánit.’

²⁴ “Oo bádsháh! É tai wábay máná ent o é borzén arshay Hodáay hokm ent ke pa mani wájahén bádsháhá átkag. ²⁵ Taw cha ensánán gallénaga bay o jangali jánwaráni darnyámá jahmenenda bay. Tai ward o warák pas o gókáni dhawlá káh o buccha bant o taw cha ásmánay nódán tarra bay. Tán hapt zamánagá taw anchosha bay, tán hamá wahdá ke taw pajjáh byáray ke borzén arshay Hodá ensáni bádsháhiáni sará hokmrán ent o hamá mardomá dantesh ke wata lóthit. ²⁶ Hamé hokmay máná, ke drachkay bondh gón wandhál o risshagán pasht géjag bebit, esh ent ke wahdé taw pajjáha káray ke asli bádsháh arshá neshtag, tai bádsháhi padá tará dayaga bit. ²⁷ Oo bádsháh! Paméshká mani é sój balkén pa taw sharrén sójé bebit: nékén kár bekan ke cha wati gonáhán dur bebay o bazzagáni sará rahm kan ke cha wati radkárián berakkay. Balkén tai ábádi barjáh bemánit.”

Wáb puraha bit

²⁸ É sajjahén chizz gón bádsháh Nebukadnezará butant. ²⁹ Dwázdah máhá rand, á Bábelay sháhi kalátay sará gám janagá at. ³⁰ Bádsháhá gwasht: “É hamá mazanén Bábel naent ke man gón wati zabardastén zóra addh kort ke mani pormarháhen shán o shawkatá záher bekant o mani sháhi kalát bebit?” ³¹ Angat habar bádsháhay dapá at ke cha ásmáná tawaré átk, gwashagá at: “Oo bádsháh Nebukadnezar! Tará gwashag bayagá ent ke tai bádsháhi cha taw pach gerag butag. ³² Taw cha ensánán gallénaga bay o jangali jánwaráni darnyámá jahmenenda bay. Tai ward o warák pas o gókáni dhawlá káh o buccha bant. Tán hapt zamánagá taw anchosha bay tán hamá wahdá ke taw pajjáh byáray o bezánay ke borzén arshay Hodá ensáni bádsháhiáni sará hokmrán ent o hamá mardomá dantesh ke wata lóthit.”

^a 4:15 Nód, bezán shapnamb. ^b 4:16 Báz zántkáray hayál esh ent ke é hapt sál ent. Band 23 o 25á ham hamé habar ent. ^c 4:17 Tantaná, bezán hattá, tán é haddá ke.

³³ Hamá damáná gón Nebukadnezará anchosh but ke gwashag butagat. Á cha ensánán gallénag but, pas o gókáni dhawlá káh o buchia wárt, áiy jesm cha ásmánay nódá tarra but, tánke áiy mud wakábay^a potháni warhá rostant o nákonu morgay panjagáni dhawlá butant.

³⁴ “Bale á rócháni halásiá, mane Nebukadnezará wati chamm ásmánay némagá chest kortant o mani hósh átk.

Nun man borzén arshay Hodáay satá o saná kort,
hamá Hodá ke tán abada mánit, man shán o ezzat dát.

Chéa ke áiy hokmráni abadmánén hokmránié o
áiy bádsháhi tán nasláni nasl barjáha mánit.

³⁵ Jahánay sajjahén mahluk áiy démá hecch naant.

Á, gón ásmáni lashkará wati delay tabá kára kant o
gón zeminay saray nendókán ham.

Choshén kasé nést ke áiy dastá bedárit o
begwashit ke ‘taw ché kanagá ay?’

³⁶ “Hamá damáná mani hósh átk o mani bádsháhiay shawkatay háterá mani shán o mazani padá pa man átk. Mani saláhkár o mir o mehterán maná dar gétk o mani bádsháhi taht padá maná dayag but o mani ezzat cha pésarigén ezzatá báz géshter but. ³⁷ Nun mane Nebukadnezar ásmánáni bádsháhá satá kanán, sárháyán o sharapa dayán chéa ke áiy sajjahén kár rást ant o áiy ráh pa ensáp. Á, gorunákáni gardená jahl korta kant.”

Diwálay nebeshtah

5 Bádsháh Belsházará baláhén dáwaté dát. Wati hazár mir o mehteri mehmán kort o esháni démá sharábi wárt. ² Wahdé Belsházará sharábay tám chasht, hokmi dát ke hamá teláh o nograhén darp árag bebant ke áiy pirok Nebukadnezará cha Urshalimay mazanén parasteshgáhá, cha Hodáay lógá áwortagatant tánke bádsháh, áiy mir o mehter, áiy jan o soriat^b esháni tahá benóshant. ³ Gorhá hamá teláhén darpesh áwortant ke cha Urshalimá, cha Hodáay parasteshgáhá áwár^c janag butagatant. Bádsháh, áiy mir o mehterán, áiy janán o soriatán esháni tahá sharáb wárt. ⁴ Áyán sharáb wárt o teláh, nograh, brenj, ásen, dár o sengén hodáyáni satá kort.

⁵ Anághá mardomi dastéay lankok záher butant o cherágdánay domi némagá, sháhi kalátay diwálay dónay^d sará nebeshtah kanagá laggetant. Bádsháhá nebeshtah kanókén dastay posht dist. ⁶ Nun bádsháhay dém zard tarret o áiy anchén torsé delá kapt ke srénay band o bógi shol butant o kóndhi anchó larzetant ke gón yakdomiá laggetant. ⁷ Bádsháhá kukkár kort o hokm dát ke sáher, nojumi o estárzántán byáret. Gón Bábelay dánáyán gwashti: “Hamá kas ke é nebeshtahá bwánit o máná bekant, á jamurangén^e god o teláhén háre gwará dayaga bit o bádsháhiay sayomi hokmrán kanaga bit^f.”

⁸ Gorhá bádsháhay sajjahén dánáén mardom átkant, bale kassá nebeshtah wánt o pa bádsháhá máná kort nakort. ⁹ Nun bádsháh Belsházar géshter paréshán but. Áiy dém géshter zard tarret. Áiy mir o mehter hayrán butant.

¹⁰ Shahbánoká^g wahdé bádsháh o áiy háсэн mardománi tawár eshкот, diwánjáhá átk o gón bádsháhá gwashti: “Oo bádsháh! Modám zendag bátay. Watá paréshán makan o wati démá zard matarrén. ¹¹ Tai bádsháhiá mardé hast ke áiy pákén hodáyáni ruh mán ent o tai pirokay dawrá gendag butag ke áiy báteni rozhnái, sarpadi o hekmat o hodáyáni dhawlén dánáié gón. Tai

^a 4:33 Wakáb mazanén báli sháhiné, Ordu o Pársiá oqáb. ^b 5:2 Soriat, dáshtaw, hamá janén ke bé nekáhá lógá dáruga bit. ^c 5:3 Áwár, bezán janagay tahá lotth o pol kortagén mál o mardom. ^d 5:5 Dón, bezán gacch, palestár. ^e 5:7 Jamu, rangé ke Pársiá banafsh o Orduá banafshi gwashanti. ^f 5:7 Molkay bádsháh Nábonáid at ke Belsházaray pet at. Awali hokmrán hamá at. Á ke edá nabut, molkay master Belsházar at, bezán domi hokmrán ke é ham bádsháh gwashaga but. Paméshká gwashit “sayomi hokmrán”, bezán cha mani petá o cha man rand masterén hokmrán. ^g 5:10 Buta kant ke é shahbánok, Nábonáid yá ke Nebukadnezaray jan butag chéa ke kwahnén hálána zánt.

bádsháhén pirok, Nebukadnezará é mard jáduger, sáher, nojumi o estárzántáni master kortagat, ¹² chéá ke é Dányál, ke bádsháhá áiy nám Beltesházar kortag, eshiá ajabén ruhé, zánt o sarpadié hastat. Á wáb o chácháni^a máná kanag o gránén jérhaháni gishshénagá sakk balad at. Dányálá lótháén, hamá tará eshiay mánáyá gwashta kant.”

¹³ Gorhá Dányál, bádsháhay démá árag but. Bádsháhá gón Dányálá gwasht: “Taw hamá Dányál ay ke cha Yahudáay darándhéhán ent, hamá ke mani bádsháhén piroká cha Yahudáyá áwortagant?

¹⁴ Man annun sahig butagán ke tará hodáyáni ruhé mán ent o tará báteni rozhnái, sarpadi o ajabén hekmaté hast. ¹⁵ Mani démá annun dáná o sáher árag butagant ke é nebeshtahá bwánant o pa man máná bekanant, bale áyán máná kort nakort. ¹⁶ Bale man tai bárawá eshкотag ke taw máná korta kanay o jérhaháni gishsh o giwára balad ay. Agan taw é nebeshtahá wánt o máná kort bekanay, tará jamurangén god o teláhén háre gwará dayaga bit o taw bádsháhiay sayomi hokmrán kanaga bay.”

Nebeshtahay máná

¹⁷ Gorhá Dányálá gón bádsháhá gwasht: “Wati théki o tohpahán wati kerrá kan o dádán pa dega kaséá ér kan. Man é nebeshtahá chónahá wánán o pa tawe bádsháhá máná kanán. ¹⁸ Oo bádsháh! Borzén arshay Hodáyá, Nebukadnezar bezán tai pirok, bádsháhi, mazani, shán o sharap dátagat. ¹⁹ Hamá mazaniay sawabá ke Hodáyá dátagat, sajjahén kawm o ráj o har zobánay mardom cha torsá tai pirokay démá larzetant. Kasé ke áiyá koshaga lóthet, koshti o kasé ke áiyá koshaga nalóthet, nakoshti. Kasé ke áiyá mazani dayaga lóthet, mazaniia dát o kasé ke áiyá kamsharap kanaga lóthet, kamsharapia kort. ²⁰ Bale wahdé áiy del porkebr o arwáh cha gorunákiá porr but, cha bádsháhi tahtá ér géjag o shán o shawkati pach gerag but. ²¹ Á, cha ensánáni darnyámá gallénag but o áiy del jánwari delé jór kanag but. Jangali haráni nyámá jahmenend but, pas o gókáni dhawlá káh o bucc wárenaga but o cha ásmánay nódán áiy badan tarr kanaga but, tán hamá wahdá ke zánti ke borzén arshay Hodá ensáni bádsháhiáni sará hokmrán ent o hamá mardomá esháni sará hokmrána kant ke wata lóthit.

²² “Bale oo Belsházar, Nebukadnezaray nomásag! É sajjahén chizzet zántant o angat ham gorunákiet cha wati delá dar nakort. ²³ Taw watára ásmáni Hodáwanday démá borz zánt o léket^b o hokmet kort ke Hodáay lógay darp tai démá árag bebant. Taw o tai mir o mehterán, tai janán o soriatán é darpáni tahá sharáb wárt o taw nograh, teláh, brenj, ásen, dár o sengén hodá satá kortant ke na gendant, na eshkonant o na sarpada bant. Bale taw hamá Hodá shán o shawkat nadát ke tai sáh o tai sajjahén ráh áiy dastá ant. ²⁴ Paméshká é dast, cha hamá Hodáay némagá dém dayag butag o é labz nebeshtah kanag butagant.

²⁵ “Nebeshtah esh ent: ‘Mené, mené, tekél, pársin.’ ²⁶ É labzáni máná esh ant: ‘Mené’ bezán Hodáyá tai bádsháhiay róch hesáb kortag o halás kortagant. ²⁷ ‘Tekel’ bezán taw sháhémá^c wazn kanag butagay o é habar zánag butag ke taw sobakk ay. ²⁸ ‘Peres’^d bezán tai bádsháhi bahr kanag o Mád o Pársán dayag butag.” ²⁹ Gorhá Belsházará hokm dát o Dányálesh jamurangén god o teláhén háre gwará dát o Dányál, bádsháhiay sayomi hokmrán jórh kanag but. ³⁰ Hamá shapay shap Bábeliáni bádsháh, Belsházar koshag but. ³¹ Gorhá bádsháhi Mádén Dáryushá^e raset. É wahdá Dáryushay omr kesás shast o do sál at.

Dányál shéráni gára

6 Dáryushá delá shawr kort ke wati bádsháhiá yakk sad o bist wáli bedárit ke áiy bádsháhiay sajjahén káráni zemmawár bebant o ² é wáliáni sará say sarwazir dárag bebit. Dányál cha é sayénán yakké at. Wáliáná, hamé sarwaziráni démá hesáb dayagi at tánke bádsháhá táwáné

^a 5:12 Chách, bezán chistán, ráz o ramzi habar. ^b 5:23 Lérag, bezán hesáb árag. ^c 5:27 Sháhém, bezán tór, tarázu. ^d 5:28 Peres o pársin yakkén labz ent ke band bist o panchá ham átkag. “Peres” yakk ent o “pársin” jam ent. ^e 5:31 Dáryush: lahtén zántkáray hayál hamesh ent ke é Dáryush, Kurosh ent.

marasit. ³ Dányál, wati ajabén ruhay sawabá, zutt cha é sarwazir o wálián démá dar átk. Cha Dányálay láhekiá, bádsháhá hayál kort ke sajjahén molkay zemmawárián hamáia bedant. ⁴ Gorhá é dega sarwazir o wáli Dányálay hokumati káráni tahá radi shóház kanagá laggetant, bale áyán pa Dányálay ér janag o mayárig kanagá hecch nimmóné dast nakapt. Á, wapádaré at, cha wati kárán nádelgósh naat o na ke selkárié korti. ⁵ Nun é mardomán gwasht: “Márá é mard, Dányálay helápá dega hecch nimmóné dasta nakapit, abéd cha anchén gappéa ke áiy Hodáay Sharyatay bárawá bebit.”

⁶ Gorhá é sarwazir o wáli yakjáh but o bádsháhay kerrá átkant o gwashtesh: “Bádsháh Dáryush! Modám zendag bátay. ⁷ Oo bádsháh! Tai sajjahén sarwazir, hákem, wáli, saláhkár o sardarán watmánwatá shawr kortag ke taw yakk sháhi hokmé bedayay ke harkas tán áyókén si róchá tará abéd, dega hodá yá dega mardoméay kerrá dwá belóthit, shéráni gára dawr dayaga bit. ⁸ Oo bádsháh! Nun hokm beday o é parmáná dashatt kan tánke badal but makant. É dhawlá é hokm, Mád o Pársay kánuné jórha bit ke badal kanaga nabit.” ⁹ Gorhá bádsháh Dáryushá parmán dashatt kort.

¹⁰ Nun wahdé Dányál sahig but ke choshén parmáné dashatt kanag butag, wati lógay hamá borzi kóthiá shot ke darigi dém pa Urshalimá pacha butant o anchó ke modám kortagati, róché say randá kóndhána kapt, dwáia kort o wati Hodáay shogria gept. ¹¹ Gorhá é mard mocch but o átkant o distesh ke Dányál wati Hodáay kerrá dwá o peryát kanagá ent. ¹² Bádsháhay kerrá shotant o sháhi parmánay bárawá habaresh kort o gwashtesh: “Oo bádsháh! Taw parmáné dashatt nakortag ke harkas tán si róchá tará abéd dega hodáéay yá ke dega mardoméay kerrá dwá belóthit, shéráni gára dawr dayaga bit?” Bádsháhá passaw dát: “Haw, é rást ent. Mád o Pársay kánunay hesábá é badal buta nakant.” ¹³ Nun áyán gón bádsháhá gwasht: “Dányál ke cha Yahudáay darándhéhán yakké, tai jend o tai dashatt kortagén parmáni hecch delgósh nakortag, oo bádsháh! Róché say randá angat wati Hodáay kerrá dwá lóthagá ent.” ¹⁴ Bádsháhá ke é habar eshkot, sakk paréshán but. Erádahi kort ke Dányálá rakkénán o tán bégáhá hamé johdá at ke chón áia berakkénit.

¹⁵ Gorhá é mard padá yakjáh but o bádsháhay kerrá átkant o gwashtesh: “Bechár, oo bádsháh! Mád o Pársay kánun ent ke bádsháhay dashatt kortagén hecch hokm o parmán badal buta nakant.” ¹⁶ Gorhá bádsháhá hokm dát o Dányál árag o shéráni gára dawr dayag but. Bádsháhá gón Dányálá gwasht: “Tai hamá Hodá wat tará berakkénát ke taw modám áiy hezmatá kanay.” ¹⁷ Padá sengé árag o gáray dapá ér kanag but. Bádsháhá gón wati jenday o wati mir o mehteráni mondrikkán gáray dap mohr jat tánke Dányálay jáwar badal but makant. ¹⁸ Padá bádsháh wati kalátá shot. Sajjahén shapá waráki nawárt o wáb nakapt. Áiy bárgáhá hecch paymén shátkámi kanag nabut.

¹⁹ Sohba máhallah, anchó ke róchá thekk kort, bádsháh pád átk o zutt zuttá shéráni gáray némagá shot. ²⁰ Wahdé gáray nazzikká raset, gón dardnákén tawaréa kukkári kort o gón Dányálá gwashti: “Oo Dányál! Oo zendagén Hodáay hezmatkár! Bären tará tai hamá Hodáyá cha shérán rakként kort ke taw modám áiy hezmatá kanay?” ²¹ Gorhá Dányálá passaw dát: “Oo bádsháh! Modám zendag bátay. ²² Mani Hodáyá wati préshtagé ráh dát ke shéráni dapi bast. Shérán maná hecch táwán nadát. Oo bádsháh! Haminchok ke man Hodáay démá bégonáh án haminchok tai démá ham man hecch radén karé nakortag.”

²³ Nun bádsháh sakk gal but o hokmi dát ke Dányál cha gára dar kanag bebit. Gorhá Dányál cha gára dar kanag but. Thappé ham peri néstat chéa ke áia wati Hodáay sará tawkal kortagat. ²⁴ Nun bádsháhá hokm dát o hamá mardom árag butant ke Dányálay helápá pandalesh^a sázetagat. Á gón jan o chokkán shéráni gára dawr dayag butant. Angat gáray johlánkiá sar nabutagatant ke shérán geptant o áyani sajjahén haddh prósttant.

²⁵ Padá bádsháh Dáryushá pa sajjahén kawm, ráj o har zobánay mardomán ke téwagén^b sarzaminá jahmenend atant, nebeshtah kort: “Shomá géshá géshter émen bátét. ²⁶ Man jára janán ke mani bádsháhiay har kondhay mardom, cha Dányálay Hodáay torsá belarzant o hamáia sharap bedayant.

^a 6:24 Pandal, bezán sázesh, repk o honar. ^b 6:25 Téwagén, bezán sajjahén, drostigén, tawámén.

Chéá ke hamá zendagén Hodá ent o
modáma mánit.

Áiay bádsháhi hechbar tabáh o barbáda nabit o
áiay hokmráni hechbar halása nabit.

²⁷ Hamá nejáta dant o rakkénit,
ásmán o zeminay sará
ajabbatén nesháni o mójezah péscha dárít.

Hamáíá Dányál cha shéráni dapá rakkéntag.”

²⁸ Nun é mard Dányálá, Dáryush o Pársén Kuroshay^a bádsháhi dawrá démrawi kort.

Dányál chár jánwar wábá gendit

7 Bábelay bádsháh Belsházaray dawray awali sálá Dányálá wábé dist, wahdé wati nepáday sará tachk at, shobén o elhám áiay saray tahá chakarragá atant. Áiá wati wábay hásén habar nebeshtah kortant. ² Dányálá gwasht: “Man shapá elhám o shobén gendagá atán o man dist ke ásmánay chárén gwátán mazané daryá mast kort. ³ Padá chár baláhén jánwar cha daryáyá dar átk. Har yakkéay dróshom cha é degarán jetá at.

⁴ “Awali, shéray dhawléné at o wakábi bánzoli per at. Man chamm sakk kortag o tán hamá wahdá chárágá atán ke eshiay bánzol gwajag butant o jendi cha zeminá chest kanag o mardoméay warhá do páday sará óshtárénag but o eshiá ensáni delé dayag but.

⁵ “Padá dega jánwaré záher but, é domi, mammay dhawléné at o kash waptagat o say pahlugi^b dantánáni nyámá dapá at. Eshiára gwashag but: ‘Pád á, watá cha góshtá sérláp kan.’

⁶ “Eshiá rand, man angat chárágá atán o diston dega yakké, polangay dhawléné at o eshiay poshtá chár morgi bánzol per at. É jánwará chár sarag per at o hákemi ehtiáré eshiá dayag but.

⁷ “Eshiá pad, man angat shapay elhám o shobénán gendagá atán o cháromi jánwaron dist. É torsnák, haybatnák o sakk zórmand at. Eshiá drájén ásenén dantán per at. Wati shekári próst o ér bort o saráróki pádáni chérá lapáshtant. Cha á pésarigén sajjahén jánwarán jetá at o dah kánthi per at. ⁸ Man eshiay kántháni bárawá jérhagá atán, diston esháni nyámá dega kasánén kánthé dar átk o cha jánwaray awali kánthán say kánth eshiay démá cha boná gwajag but. Man dist ke é kánthá mardomi chammay paymén chamm per at o dapé per ati ke bathák janagá at.

Hamá ke cha zamánagán hastent

⁹ Man angat chárágá atán ke
bádsháhi taht árag o ér kanag butant o
hamá ke cha zamánagán hastent, átk o nesht.

Áiay póshák chó barpá o
saray mud, pazhmay dhawlá espét atant.
Áiay taht, ásay bránzé at o
tahtay chahr warókén pádag,^c rókén ás atant.

¹⁰ Ásay kawré tachagá at o
cha áiay bárgáhá dar áyagá at.
Hazaráni hazár áiay hezmatá at o
lakkáni lakk áiay démá óshtátatagat.
Diwán pa dádrasiá nesht o
ketáb pach butant.

^a 6:28 Pársén Kurosh, bezán Kurosh Pársé at. ^b 7:5 Pahlug, bezán delbanday báragén haddh, ke Pársiá dandeh o Orduá pasli ent. ^c 7:9 Chahr warókén pádag, bezán parrag, Engréziá “wheel”.

¹¹ “Hamá bathákán ke kánthesh janagá at, man áyáni sawabá angat é nedáragá cháragá atán. Tán hamá wahdá cháragá atán ke jánwar koshtag but o áiy jón zawál kanag o rókén ásá dawr dayag but. ¹² É dega jánwaráni hákemi pach gerag butagatant bale áyáni zendá lahtén róch gesh kanag but.

¹³ Man shapay elhámán cháragá atán ta diston, gón ásmáni jambarán ensáni chokkéay dhawléne áyagá at o hamáiy némagá pédák at ke cha zamánagán hastent o áiy déma árag o pésh kanag but.

¹⁴ Hákemi, shán o bádsháhi hameshiá dayag but ke sajjahén kawm o ráj o har zobánay mardom eshiay hezmatá bekanant. Eshiy hokmráni abadmánén hokmránié ke hechbar halása nabit o eshiay bádsháhi hechbar zawála nabit.

Wábay máná

¹⁵ “Mane Dányálay arwáh paréshán at. Mani del o damágay shobén o elhámán maná torsént.

¹⁶ Man cha hamáyán yakkéay kerrá shotán ke ódá óshtátatagatant o joston kort ke é sajjahén chizzáni asli máná ché ent? Gorhá áia gón man habar kort o maná esháni mánái sarpad kort.

¹⁷ “É chárén baláhén jánwar, donyáay chár bádsháh ant ke chesta bant. ¹⁸ Bale bádsháhi, borzén arshay Hodáay pákén mardomán dayaga bit o abad tán abad hamáyáni melkata bit. ¹⁹ Padá man cháromi jánwaray pakkáén máná zánag lóthet, hamá ke gón wati ásenén dantán o brenjén panjagán cha é dega sajjahénán jetá o sakk báz torsnákter at, hamá ke wati shekári próshat o ér bort o pasht kaptagéni pádáni chérá lapáshtant. ²⁰ Man áiy saray dahén kántháni máná ham zánag lóthet o é dega kánthay máná ham ke randá rost o áiy déma cha áyán say kánth kapt, bezán hamá ke chamm o dapi per at o bathák janagá at o gendagá cha é degarán master at. ²¹ Man angat cháragá atán o á kánth gón pákén mardomán jangá at o áyán chérdast kanagá at, ²² tánke hamá átk ke cha zamánagán hastent o borzén arshay Hodáay pákénáni hakká dádrasii kort o hamá wahd raset ke é pákénán bádsháhi wati melkat kort.

²³ “Gorhá áia gwasht: ‘Cháromi jánwar, zeminay sará cháromi bádsháhié bit ke chó é dega sajjahén bádsháhiána nabit. É, sajjahén jahána lagatmála kant, próshit o éria bárt. ²⁴ Dahén kántháni máná esh ent ke cha é bádsháhiá dah bádsháh chesta bit o dega yakké cha eshán o rand chesta bit o é, pésarigénáni dhawléne nabit o say bádsháh prósha dant. ²⁵ É, borzén arshay Hodáay helápá habara kant o áiy pákén mardomán ázára dant. Eshiy erádaha bit ke kánun o wahdán badal bekant o Hodáay pákén mardom pa wahdéa eshiay dastá dayaga bant, bezán tán wahdéa, wahdán o ném wahdá.^a

²⁶ “Bale diwán pa dadrasia nendit. Áiy hákemi pach geraga bit o tán abad sarjamiá tabáh o barbád kanaga bit. ²⁷ Padá bádsháhi, hákemi o ásmánay chéray sajjahén bádsháhiáni shawkat o mazani, borzén arshay Hodáay pákén mardomán dayaga bit. Hodáay bádsháhi abadi bádsháhié bit o sajjahén bádsháhi o molk, Hodáay hezmat o parmánbardáriá kanant.’

²⁸ “Habar hamedá halás but. Mane Dányál cha wati hayálán sakk paréshán bután o mani dém zard tarret. Bale man é gapp gón wat dásht.”

Gwarándh o páchen

8 Bádsháh Belsházaray dawray sayomi sálá mane Dányálá dega elhámé but, cha áia o rand ke maná pésará butagat. ² Man wati elhámá dist ke Shushay kalátá án ke Ilámay damagá ent. Elhámá diston ke Uláyay kawray kashá án. ³ Padá man sar chest kort o cháret ta dokánthén

^a 7:25 Pákén Ketábay bázén zántkáréay gomána eshiay máná say o ném sál ent.

gwarándhé kawray démá óshtátá. Kánthi dráj ant, bale yakké cha domiá drájter ent o drájterén kánth randterá rost. ⁴ Man dist ke é gwarándh rónendi, góricháni^a o zerbári^b némagá kánth janán ent o hecch jánwar áiy démá óshtáta nakant o kassá é twán nést ke cha áiy zórá yakkéá rakként bekant. Áiá har chizz wati delay tabá kort o mazanshán but.

⁵ Man ke sharriá pegr kort gorhá diston ta yakk páchené cha rónendi némagá pédák ent ke purah sajjahén zemini geptag bale pádi zeminá nalaggagá ant o chammáni nyámá ajabén kánthé per enti. ⁶ Á hamá gwarándhay kerrá átk ke do kánthi per at, hamá ke man kawray démá óshtagá distagat. Páchen áiy sará hezhm geptagat o gón sarjamén zórá áiy sará kapt. ⁷ Man dist ke á, dém pa gwarándhá pédák ent. Sakk hezhm geptag. Páchená gwarándh jat o doén kánthi próshant. Gwarándhá áiy démá hecch zór mán néstat. Zeminay sará dawri dát o pádmáli kort. Kass néstat ke gwarándhá cha áiy zórá berakkénit. ⁸ Padá páchen sakk zóráwar but bale anchó ke wati zóráwariay borzádián sar but, mazanén kánthi prosht o áiy jágahá chár dega ajabén kánth rost ke démesh ásmánay chárén gwátáni némagá at.

⁹ Cha é kánthán yakkéay sará kasánén kánthé rost ke jonubi, ródarátki o zébáén molkay^c némagá rodán o sakk mazan bayán but. ¹⁰ É ásmáni lashkaray némagá rost o lashkaray bahré o lahtén estári zeminá dawr dát o pádmál kort. ¹¹ Eshíá watará lashkaray sáláray dhawlá mazan kort. Har róchigén korbánigi band kanáéntant o mazanén parasteshgáhi kamsharap kort. ¹² Eshiy sarkasshiay sawabá ásmáni lashkar o har róchigén korbánig eshiay dastá dayag butant. Rástii zeminá dawr dát o har chizzi ke kort, kámyáb but.

¹³ Nun man eshkot pákéné habará ent. Dega pákénéá cha áiá jost kort: “É elhám, bezán har róchigén korbánig, tabahkárén sarkasshi, Hodáay pákén lógay chérdasti o lashkaray pádmál bayagay elhám o shobén tán kadéná barjáha mánit?” ¹⁴ Áiá passaw dát: “Tán do hazár o say sad sohó o bégáhá, randá parasteshgáh padá pák o barjáh kanaga bit.”

Shobénay máná

¹⁵ Wahdé mane Dányál shobéná chárágá atán, man sarpad bayagay johd kort ta diston ke mani démá chizzé óshtátá ke purah ensánéay dhawlá ent. ¹⁶ Man cha Uláyay kawray nyámá ensáni tawaré eshkot, gwánki jat o gwashti: “Oo Jebráil! É mardá shobénay mánáyá sarpad kan.” ¹⁷ Gorhá á mani nazzikká hamódá átk ke man óshtátatán. Maná torsé jáná kapt o dém pa chér kaptán. Áiá maná gwasht: “Sarpad bay, oo ensánay chokk! Shobén halásiay wahday bárawá ent.” ¹⁸ Hamá wahdá ke á gón man habará at man dém pa chér wapt o sakk wáb kaptán. Áiá maná dast per kort o óshtárént.

¹⁹ Gwashti: “Bechár, man tará sarpada kanán ke gazabay goddhi wahdá ché bit. Harché ke taw distag halásiay gisshéntagén wahday bárawá ent. ²⁰ Dokánthén gwarándh ke taw dist, Mád o Pársay bádsháháni nesháni ent. ²¹ Páchen, Yunánay bádsháhay nesháni ent o hamá baláhén kánth ke áiy chammáni nyámá at, awali bádsháh ent. ²² Hamá chárén kánthán ke proshtagén kánthay jágah gept, á chár bádsháhiay nesháni ant ke cha eshiay kawmá chesta bant bale eshiay dhawléen zór o wákesh góna nabit. ²³ Áyáni dawray goddhi zamánagá, wahdé sarkasshi cha géshá géshtera bit, haybatnák o petnahsázén bádsháhé kayt. ²⁴ É, sakk zórmanda bit bale cha wati jenday wáká na. Sakkén baláhén tabáhia kárit o harché ke kant, kámyába bit. É, zóráwar o pákén mardomán tabáha kant. ²⁵ Pa hóshmandi pandala sázit o kámyába bit. Wati delá watá mazan sarpada bit. Bázéné sahig ham nabit o émeniá neshtagén jágahá tabáhesha kant. É, shahzádagáni shahzádagay helápá ham páda kayt bale jendi bé ensáni dastéá tabáh kanaga bit. ²⁶ Sohó o bégáháni hamé shobén ke tará gwashag but, rást ent. Bale é shobéná rázé bekan chéá ke é hamá áyókén wahday rócháni bárawá ent ke angat sakk dur ant.”

^a 8:4 Górichán, bezán shomál. ^b 8:4 Zerbár, bezán jonub. ^c 8:9 Porshawkatén molk, bezán Esráil.

²⁷ Gorhá mane Dányálá, sakk dam bortagat o tán chizzé róchá nádráh bután. Randá padá pád átkán o bádsháhay kárán dazgath bután bale maná shobéná hayrán kortagat o cha sarpadiay haddá dar at.

Dányálay dwá

9 Dáryushe Hasháyársháhay dawray awali sálá, hamá ke zátá Mádé at o Bábeliáni molkay bádsháh but, ²hamáiy dawray awali sálá mane Dányál, Pákén Ketábáni tahá sáláni hamá hesábá sharriá chárágá atán ke Hodáwandá wati labzay tahá gón Eremiá nabiá gwashtagat. Man dist ke Urshalimay tabáhi tán haptád sálá mánit. ³Gorhá man wati dém Hodáwandén Hodáay némagá tarrént, dwá o peryát kort, róchag dásht, gónién god gwará kort o watá por per rétk.^a ⁴Man wati Hodáwandén Hodáay kerrá dwá kort, gonáh mannetant o gwasht:

“Oo Hodáwand! Oo mazan o bákamálén Hodá! Taw hamá Hodá ay ke wati ahd o karará puraha kanay o gón hamáyán mehra kanay ke tará dósta dárant o tai parmánána mannant. ⁵Má gonáh kortag, radén kár kortag, badkár o yági butagén o cha tai parmán o kánunán wati dém tarréntag. ⁶Má tai hezmatkárén nabiáni habar ham gósh nadáshtag, hamá ke gón tai námá gón may bádsháhán, may rahbarán o may pet o pirénán o molkay sajjahén mardomán habaresh kortag. ⁷Adl tai jendayg ent, oo Hodáwand! Bale má maróchán pashal o sarjahl én. Yahudáay mardom, Urshalimay jahmenend o sajjahén Esráil anchosh ent, hamá ke nazzikk o gwarán ant o hamá ke dur ant. É, taw sajjahén molkán galléntagant ke gón taw béwapáiesh kortag. ⁸Oo Hodáwand! Má cha sharmendagiá sarjahl én, may bádsháh, shahzádag o may pet o pirén, chéa ke má tai gonahkár én. ⁹Rahmat o pahelli gón may Hodáwandén Hodáyá ent bell toré má cha áiá yági butagén. ¹⁰Má na wati Hodáwandén Hodáay parmánbardári kortag o na hamá Sharyatay hesábá gám jatag ke cha wati hezmatkárén nabiáni zobáná mára raséntagi.

¹¹“Sajjahén Esráilá tai Sharyatay náparmáni kortag, démesh tarréntag o tai parmánbardáriesh nakortag. Paméshká hamá nálat ke Hodáyá wati hezmatkárén Mussáay Sharyatay tahá wati námay sawgend wártag o ahd kortag, nun may sará kaptag chéa ke má Hodáay gonahkár butagén. ¹²É dhawlá, taw wati hamá habar purah o sarjam kortagant ke taw may o may hokmránáni helápá kortagant. Taw may sará mazanén tabáhi áwortag. Chéa ke sajjahén ásmánay chérá hechbar choshén chizzé nabutag ke gón Urshalimá but. ¹³Mussáay Sharyatá nebeshtagén sajjahén tabáhi may sará átkag, bale má angat wati Hodáwandén Hodáay rahm nalóthet o cha wati gonáhán per natarretén o tai rástiy némagá delgósh nakort. ¹⁴Hamá mosibat ke Hodáwandá wati hayálá dáshtagat, nun may sará dawri dát chéa ke may Hodáwandén Hodá wati sajjahén kárán ádel ent bale angat má áiy gapp gósh nadáshtag.

¹⁵“Oo may Hodáwandén Hodá! É taw ay ke gón wati porzórén dastá wati kawm cha Mesrá dhanná áwort o pa wat anchén námé dar áwort ke tán maróchi hastent. Nun má gonáh kortag o radkár butagén. ¹⁶Oo Hodáwand! Pa wati sajjahén adl o ensápá bechár o wati hezhm o gazabá cha wati shahr Urshalimá, cha wati pákén kóhá bethagalén. May gonáh o may pirénáni radkáriáni sawabá, sajjahén hamsáhegén kawm Urshalimá o tai kawmá kalága bandant. ¹⁷Oo may Hodá! Nun wati hezmatkáray dwá o peryátá gósh dár. Pa watigi bechár o wati wayránén parasteshgáhay némagá wati démá rozhná kan, oo Hodáwand! ¹⁸Oo mani Hodá! Wati delgóshá gón má kan o gósh dár, chammán shánk day o may o é shahray tabáhiá bechár ke é shahr cha tai námá pajjáh áraga bit. Chéa ke má wati pahrézkáriay sawabá cha taw dazbandia nakanén, tai mazanén rahmatay sawabá dazbandia kanén. ¹⁹Oo Hodáwand! Gósh dár. Oo Hodáwand! Pahell kan. Oo Hodáwand! Delgósh kan o komakk kan. Oo mani Hodá! Pa watigi bechár, dér makan chéa ke tai shahr o kawm gón tai námá tawár kanaga bant.”

^a 9:3 Gónién god gwará kanag o watá por per réchag sakkén mazanén parésháni o pashómániay nesháni butag.

Haptád haptag

²⁰ Nun wahdé man habar o dwá kanagá atán o wati jenday o wati Esráili kawmay gonáhán mannagá atán o pa Hodáay pákén kóhá, gón wati Hodáwandén Hodáyá peryát kanagá atán, ²¹ wahdé man angat dwá kanagá atán, Jebráil, hamá kas ke man wati pésarigén shobénay tahá distagat, bégáhá, korbánig kanagay wahdá bál kanán téziá mani kerrá átk. ²² Áiá maná sój dát o gwashti: “Oo Dányál! Man nun átkagán ke tará zánt o sarpadi bedayán. ²³ Tai dwáyáni bongéjá^a passawé átkagat o man átkagán ke tará hál bedayán chéá ke taw Hodáyá sakk dóst ay. Gorhá passawá sharriá delgósh kan o shobéná sarpad bay.

²⁴ “Pa tai kawm o tai pákén shahrá haptád haptag^b gishshénag butag ke sarkasshi bekotthit, gonáh halás bebant, korbánig kanag o gonáháni táwán porr kanag bebit, abadi adl barjam bebit, shobén o paygambari mohr janag bebant o cha sajjahénán pákterén jágah rógen per moshag bebit. ²⁵ Taw bezán o sarpad bay ke cha é hokmay áyagay wahdá ke Urshalim padá barjáh o addh kanag bebit, tán ‘rógen per moshtagén’ shahzádagay áyagá, hapt haptag o shast o do haptaga gwazit. Urshalim, padá gón ápráhá o damk o gallián addh kanaga bit, bale paréshániáni zamánagá. ²⁶ Randá, shast o do haptagá pad, hamá ‘rógen per moshtagén’ koshaga bit o áiy kerrá hecch pashta nakapit. Áyókén hokmránay mardom shahr o mazanén parasteshgáhá tabáha kanant, bale áiy jenday tabáhi chó háréá kayt. Jang tán godhsará barjáha mánit o tabáhiáni shawr borrag butag. ²⁷ Yakké kayt o gón bázénéá tán haptagéá mohkamén ahdé kant, bale haptagay nyámá korbánig o hayrátán banda kant. Paliti o bazzhnákiay bánzolay sará bérán kanóké kayt, tán wahdé ke hamá ákebat ke pa áiá gishshénag butag, áiy sará kapit.”

Kawray kashay shobén

10 Pársay bádsháh Kuroshay dawray sayomi sálá Dányálá, ke Beltesházaray námá ham zánaga but, elhám raset. Elhámay paygám rást at o baláhén jangéay bárawá at. É paygámay máná áiá shobénéay tahá raset.

² Á róchán, mane Dányál tán purahén say haptagá porsig atán. ³ Man hecch wasshén waráka nawárt. Gósht o sharáb dap pera nakort, rógen pera namosht tánke é sayén haptag gwastant. ⁴ Awali máhay bist o cháromi róchá wahdé man mazanén kawr, Dejlhay lambá atán, ⁵ man wati chamm chest kortant, ta dist mardé lilomén^c godi gwará o lánká cha Upázi^d teláhá addh kortagén kamarbandé bastagi. ⁶ Áiy badan purah teláhrangén ákuté at o démi chó geróká shahm dayagá at. Chammi gwashay rókén mashal atant. Dast o pádi moshtagén brenjay dhawlá drapshagá atant o tawári chó mardománi mazanén rombéay tawará at.

⁷ Tahná mane Dányálá é shobén dist, mani hamráhán nadist, bale baláhén torsé áyáni jáná kapt o pa wati chér dayagá tatkant. ⁸ Gorhá man tahná bután o é mazanén shobéná chárágá atán, mani wák o twán halás but, mani démay rang zard tarret o mani tahá hecch wák o twané pasht nakapt. ⁹ Nun man áiy tawár eshkot o anchó ke man é tawár eshkot, dém pa chér wapt o sakk wáb kaptán. ¹⁰ Padá dastéá maná dast jat, chesti kort o maná larzókén dast o kóndháni sará óshtarénti. ¹¹ Maná gwashti: “Oo Dányál! Oo sharapmandén mard! Harché ke gwashán, mani habará sarpad bay. Pád á, chéá ke man nun pa taw dém dayag butagán.” Wahdé áiá é habar kortant, man larzáná pád átkán.

Dányálá madata rasit

¹² Padá mardá maná gwasht: “Mators, Dányál! Hamá awali róchá ke taw wati del pa sarpad bayag o wati Hodáay dargáhá békebr bayagá dátag, tai dwá gósh dárag butag o man tai habaráni sawabá

^a 9:23 Bongéj, bezán bendát, shoru. ^b 9:24 Bázén zántkáréay hayálá yakk haptagé hapt sál ent. É hesábá haptád haptag, chár sad o nawad sál ent. ^c 10:5 Lilom, goday tahré ke Engréziá “linen” gwashaga bit. ^d 10:5 Upáz, jágahay námé.

átkagán. ¹³ Bale Pársay bádsháhiay shahzádagá tán bist o yakk róchá mani dém dásht. Bale randá Mikáil ke cha masterén préshtagán^a yakké, mani komakká átk chéá ke man ódá Pársay bádsháháni kerrá gatthetagtán. ¹⁴ Nun man tai sarpad kanagá átkagán ke gón tai kawmá démterá ché bit, chéá ke shobén áyókén wahday bárawá ent.”

¹⁵ Wahdé á gón man é habarán kanagá at, man wati sar jahl kort o hecch gwasht nakort. ¹⁶ Purah ensánay dhawlénéá mani lonth dast per kortant. Gorhá man wati dap pach kort o gón hamáiá ke mani démá óshtátogat, habar kanagá laggetán. Gwashton: “Oo mani wájah! É shobéná maná sakk padard kortag o hecch zór o wákon nést. ¹⁷ Man, tai hezmatkár, chón gón taw habar korta kanán, mani wájah? Mani wák o twán shotag o pa zóré dam kasshagá án.”

¹⁸ Hamá ke ensánéay dhawlá at, maná padá dasti jat o zórmandi kort. ¹⁹ Gwashti: “Mators, sharapmandén mard! Émen bátay. Dhaddh bay. Mohkam bay.” Anchó ke á gón man habar kanagá at, man dhadhter bután o gwasht: “Mani wájah! Gón man habar kan, chéá ke taw maná zór bakshátog.” ²⁰ Gorhá gwashti: “Taw zánay man chéá tai kerrá átkagán? Man zutt pera tarrán ke gón Pársay shahzádagá jang bekanán o wahdé mana rawán, Yunánay shahzádagá kayt. ²¹ Bale awalá tará gwashán ke rástiy ketábá ché nebeshtah ent. Shomay shahzádag Mikáilá abéd, dega kass nést ke esháni démá maná zórmand bekant.

11 “Mádén Dáryushay dawray awali sálá man pa Mikáilay zórmand kanag o negahpániá áiy kerrá óshtátán.”

Jonubi o shomáli bádsháháni jang

² “Nun man tará rástén habará gwashán. Bechár, Pársá dega say bádsháh páda kayt, padá cháromi bádsháhé kayt ke cha é dega sajjahénán géshter máldár o hastómanda bit. Anchó ke á wati mál o hastiy sawabá zórmanda bit, á, sajjahén mardomán pa Yunánay bádsháhiay dozhmeniá páda kant.

³ “Randá zórmandén bádsháhé chesta bit. Á, gón mazanén zór o wáké hokmránia kant o harché ke delia lóthit, kant. ⁴ Bale pád áyagá rand, áiy bádsháhi próshag o dém pa ásmánay chárén gwátán bahr kanaga bit, bale na áiy nasl o padréchá rasit o na á pésari zóri mána bit ke áiy wati jendá butag. Áiy bádsháhi cha boná gwajag o degarán dayaga bit.

⁵ “Padá jonubay bádsháh^b zórmanda bit, bale áiy yakk sálaré cha áiy jendá ham zórmandtera bit o gón mazanén wákéá shomálá molké addha kant o wati molká hokmránia kant. ⁶ Lahtén sálá pad, ahd o karáre bandant. Jonubay bádsháhay jenekk shomálay bádsháhay^c kerrá pa ahd o karár bandagá rawt. Bale jenekkay zór o kodrat pashta nakapit o shomálay bádsháhay zór ham namánit. Á róchán, bádsháhay jenekk gón wati hamráhán, wati petá o komakkará hawár dróhag o dozhmenáni dastá dayaga bit.

⁷ “Cha jenekkay hándáná kasé páda kayt o jonubay bádsháhay jágahá gipt. Á, shomálay bádsháhay pawjay sará orosha kant o áiy kalátá poterit. Áyáni helápá janga kant o sóbéna bit. ⁸ Á, esháni botén Hodá, cha ásá dar áwortagén bot o teláh o nograhay gránbaháén darpán áwára jant o gón wat Mesrá bárt. Démterá pa lahtén sálá á, shomálay bádsháhay kára kára nadárit. ⁹ Nun shomálay bádsháh jonubay bádsháhay molkay sará orosha kant bale padá wati molká wátarra bit. ¹⁰ Áiy bachakkén chokk jangay chen o lánchá kanant o baláhén pawjé yakjáha kanant, é pawj démá kenzána kant ke chó tuppánén háréá sara rechit o jangá tán dozhmenay kalátá démá bárt.

¹¹ “Jonubay bádsháh hezhma gipt, shomálay bádsháhay démá dara kayt o gón áiy janga kant. Nun shomálay bádsháh baláhén pawjé yakjáha kant, bale é pawj, jonubay bádsháhay dastá prósha wárt. ¹² Cha é pawjay prósh dayagá rand, jonubay bádsháh gorunáka bit o hazarán mardoma koshit bale angat báládasta nabit, ¹³ chéá ke shomálay bádsháh nun cha pésará masterén pawjé yakjáha kant o lahtén sálá pad, gón wati masterén pawj o bázén jangi sámánán wátarra kant.

^a 10:13 Asligén Ebráni nebeshtánka gwashit: shahzádag. ^b 11:5 Jonubay bádsháh Mesray bádsháh ent. ^c 11:6 Shomálay bádsháh Suriahay bádsháh ent.

¹⁴ “Á zamánagá, bázéné jonubay bádsháhay dozhmeniá páda kayt. Tai jenday kawmay sheddatién mardom é shobénay purah o sarjam kanagá páda káyant bale prósha warrant. ¹⁵ Padá shomálay bádsháha kayt, kalátbandén shahréay chapp o chágérdá sangara bandit o shahrá gipt. Jonubi pawj béwasa bit. Tantaná áyáni sharterén pawj ham esháni démá óshtáta nakanant. ¹⁶ Shomálay bádsháh orosha kant o hamá paymá kant ke wati delia lóthit. Kass áiy démá óshtáta nakant. Á zébáén molká óshtit o cha áiy dastá tabáhia bit. ¹⁷ Nun á erádaha kant ke gón wati sajjahén bádsháhiay zórá byayt o gón jonubay bádsháhá ahd o karár bebandit. Wati jenekké ham gón áiy árósa dant ke jonubay bádsháhiá bepróshit bale áiy é hayál sóbéna nabit o é kár démá narawt. ¹⁸ Nun shomálay bádsháh wati delgóshá gón tayábdapána^a kant o bázén zeminé gipt. Bale sálaré áiy gorunáki o béparwáhiá halása kant o áiy gorunákiá pa áiy jendá pera tarrénit. ¹⁹ Gorhá á, démá gón wati jenday molkay kalátána kant bale lakoshit o kapit o padá hecch jágah gendaga nabit. ²⁰ Padá áiy jágahá dega yakké kayt o song o máliátgiré rawána dant tánke wati molkay shán o shawkatá barjam bedárit, bale lahtén róchá rand é bádsháh, bé jang o sheddatéá, wat barbáda bit.

Bazzhnákén bádsháh

²¹ “Eshiy jágahá anchén bazzhnákén mardomé kayt ke áiy hecch paymén bádsháhi sharap dayag nabutagat. É pa árámia kayt o pa repk o pandalé bádsháhiá gipt. ²² Eshiy démá baláhén pawjé rópag o prósh dayaga bit o gón é pawjá yakjáh ahd o karáray shahzádagé ham tabáha bit. ²³ Cha hamá wahdá ke gón eshiá ahd o karáre bandaga bit, é chérokái wati paymá kára kant. Mardomi báza nabant, bale báládasta bit. ²⁴ Pa árámi molkay sérterén bahrána poterit o anchén kára kant ke eshiay hapt poshtá nakortag. É wati hamráháni nyámá poletagén mál o áwár o dawlat bahra kant. Tán kasánén wahdéá pa kalátáni geragá pandala sázit. ²⁵ Mazanén o sakkén porzórén pawjé zurit o pa jonubay bádsháhay prósh dayagá wati zór o tawkalá shórénit. Jonubay bádsháh ham baláhén o porzórén pawjé zurit o janga kant bale óshtáta nakant ke áiy helápá pandal sázaga bant. ²⁶ Hamá ke cha bádsháhá lápa gerant o warrant, hamá áiy barbád kanagay johdá kanant. Áiy pawj prósha wárt o jangá bázéné koshaga bit. ²⁷ Doén bádsháh, pa badniyati yakkén parzónaga^b nendant o gón yakdomiá dróga bandant bale kámyába nabant chéá ke halási, gisshetagén wahdá kayt. ²⁸ Shomálay bádsháh gón mazanén mál o dawlatéá wati molká pera tarrit bale deli pákén ahd o karáray helápá bit. É wati kára kant o molká wátarra bit.

²⁹ “Gisshetagén wahdá, padá dém pa jonubá dara kapit, bale é goddhi randá péshigén warhá nabit, ³⁰ chéá ke Kittimay^c lánch áiy dozhmeniá káyant. Paméshká á delprósha bit o wátarra kant o pákén ahd o karáray dozhmeniá hezhma gipt. Pera tarrit o pa hamáyán mehrabána bit ke pákén ahd o karará namannant. ³¹ Áiy pawj jáha jant, mazanén parasteshgáhá, hamá mohrén kalátá palita kant, har róchigén korbánigán banda kant o ‘palit o bérán kanókén bazzhnáká’^d hamódá éra kant. ³² Pa cháplusi hamá mardomán sell o palita kant ke ahd o karáray helápá káresh kortag, bale hamá mardom ke wati Hodáyá sharriá pajjáha kárant, áiy démá mohra óshtant. ³³ Hamá ke dáná ant, bázénéá sar o sója dayant, bell toré pa kasánén moddatéá é mardom gón zahmá koshaga bant, pa ás sóchaga bant, bandig o lotth o pol kanaga bant. ³⁴ Wahdé kapant, kammén komakesha rasit o bázéné pa badniyati áyáni hamráha bit. ³⁵ Cha dánáyán ham lahténa lakoshit tánke é dhawlá é mardom tán halásiay wahdá pák o palgár o béayb kanag bebant chéá ke é wahd, wati gisshetagén zamánagá kayt.

^a 11:18 Tayábdap, bezán daryáay nazzikk o gwarén jágah, zerkerr, sáhel.

^b 11:27 Parzónag, bezán soprah.

^c 11:30 Kittim, jágahéay nám ent ke Kebresay jazirahá shahré at. Edá pa Rumián eshárahé. ^d 11:31 “Palit o bérán kanókén bazzhnáká” yakk chizzé ke nabáyad ent mazanén parasteshgáhá byayt. Dányál nabiay péshgói hamá wahdá sarjam but ke 167 Péshmiládá Suriahay hákemá mazanén parasteshgáhay tahá bot jágah dát o hukki korbánig kort.

Gorunákén bádsháh

³⁶ “Padá bádsháh wati delay tabá kára kant o watá cha sajjahén hodáyán borzter o pormarhátera gendit o hodáyáni Hodáay helápá anchén habara kant ke mardom hayrána bant. Tán hamá wahdá kámyába mánit ke gazabay wahd sarjam nabutag. Hamá chizz ke bayagi ant, allama bant. ³⁷ Á, pa wati petáni hodáyán hecch parwáha nadárit o janénáni wáhagay parwáhá ham nakant. Pa é dega hodáyán ham parwáha nadárit, chéá ke á, watá cha é sajjahénán borztera kant. ³⁸ Esháni badalá kalátáni hodáyá ezzata dant, anchén hodáé ke áiy pet o pirokán hechbar nazántag. Á, eshiá gón teláh, nograh o gránbaháén seng o kimmatién chizzán sharapa dant. ³⁹ Darámadén hodáéay komakká mohr o mohkamén kalát fi eáni sará orosha kant. Hamá ke áiyá mannant, áyán mazanén sharapa dant o bázén mardoméay sará hokmránesh jórha kant o zeminá áyáni nyámá pa théki bahra kant.

⁴⁰ “Padá halásiay wahdá, jonubay bádsháh áiy sará orosha kant o shomálay bádsháh jonubay bádsháhay sará tuppánéay dhawlá gón arrábah,^a asptách o bázén lánchéá mána rechit. Bázén molkéay sará orosha kant o cha ódá chó tuppánéá gwazit. ⁴¹ Á, zébáén molkay sará ham orosha kant o bázén molké prósha wárt bale Edum, Muáb o Ammunay masterén mardom cha áiy dastá rakkant. ⁴² Padá á wati dastá pa é dega molkáni geragá drája kant o Mesr ham narakkít. ⁴³ Mesray sohr o nograhay hazánag o sajjahén gránbaháén chizzán wati dastay chérá kárit. Libiái o Kushi^b áiy pádáni chérá bant. ⁴⁴ Bale cha ródarátk o shomálá áyókén hál, áiyá torsénant, sakk hezhma gipt o pa bázénéay barbád o gár kanagá dara kayt. ⁴⁵ Á wati bádsháhi tambuán^c daryáyáni darnyámá, zébáén pákén kóhay lambá jant o é paymá wati goddhi ásará sara bit o kass pa áiy komakká nayayt.

Halásiay wahd

12 “Á wahdá Mikáil, hamá mazanén shahzádag ke tai mardománi negahpániá kant, jáha jant. Anchén paréshániay wahdé bit ke kawmáni bongéjja beger tán á zamánagá hechbar nabutag. Bale á wahdá tai hamá sajjahén mardom ke áyáni nám ketábá nebeshtah ent, rakkénaga bant o ² bázéné ke zeminay hákáni tahá wáb ent, jáha jant, lahtén pa abadmánén zendá o lahtén pa pashali o abadmánén kamsharapiá. ³ Hamá ke dáná ant, chó ásmánay kobbahay^d rozhnáia drapshant o hamá ke bázénéá pahrézkáriay némagá kárant, abad tán abad chó estárán rozhná bant.

⁴ “Bale taw, oo Dányál, é habarán rázé bedár o ketábá tán halásiay wahday áyagá mohr bejan. Bázéné edá o ódá rawt o zánag cha géshá géshtera bit.” ⁵ Padá mane Dányálá cháret o dist ke dega do kas ant, yakké kawray é dastá óshtátag o domi kawray á dastá. ⁶ Yakkéá gón hamé lilompóshén mardá ke kawray ápay sarborá at, gwasht: “É ajabbatén kár chinchok wahdá sarjama bant?” ⁷ Gorhá man hamá lilompóshén marday tawár eshkot ke kawray ápay sarborá at. Áiyá wati rástén o chappén dast ásmánay némagá chest kortant o hamáiy sawgendi wárt ke tán abad zendag ent. Gwashti: “Wahdéá, wahdán o ném wahdá^e o rand sarjama bit, hamá wahdá ke Hodáay pákén mardománi zór o wáka proshit. Nun é sajjahén chizz purah o sarjama bant.”

⁸ Man eshkot bale sarpad nabután, gorhá gwashton: “Oo mani wájah! É sajjahén chizzáni ásar ché bit?” ⁹ Áiyá passaw dát: “Wati ráhá beraw, Dányál! Chéá ke é habar tán halásiay wahdá ráz ant o mohr janag butagant. ¹⁰ Bázéné watá sáp o bépólenga^f kant o palgáraga bit, bale á ke badkár ant wati badkáriá démá barant. Hech badkár sarpada nabit bale dáná sarpada bant. ¹¹ Cha hamá wahdá ke har róchigén korbánig band kanag o ‘palit o bérán kanókén bazzhnák’ mekk kanaga bit, yakk hazár o do sad o nawad rócha bit. ¹² Bahtáwar hamá ent ke wadára kant o tán yakk hazár o say sad

^a 11:40 Arrábah, bezán mazanén mansabdaráni hamá gárhí ke aspia kasshant. ^b 11:43 Kush: á zamánagay Kush maróchigén Sudán ent. ^c 11:45 Tambu, bezán gedán, haymah. ^d 12:3 Kobbah, bezán borzén gombodpaymén gerdi. ^e 12:7 Pákén Ketábay bázén zántkáréay gománá eshiay máná say o ném sál ent. ^f 12:10 Bépóleng, bezán sáp o sallah, palgár.

---

o si o panch róchá rasit. ¹³Bale taw wati ráhá beraw tán halásiay wahd byayt. Taw áráma kanay o padá, halásiay wahdá pa wati ásar o ákebatá jáha janay.”